

FECSCKE CSABA

HOLDFÉNYBEN

Fecske Csaba

HOLDFÉNYBEN

VERSEK

EDELÉNY 1992.

EDELÉNYI FÜZETEK 6.

Kiadja az edelényi Városi Könyvtár

Szerkesztette:

Slezsák Imre

Sóvári Oszkár

grafikusművész

rajzaival

© Fecske Csaba 1992

FECSKE CSABA KÖNYVÉHEZ

Költőnk 1948-ban született tájhazánk egyik festői szépségű falujában, Szögligeten. Az általános iskola elvégzése után – mint aprófalvas környékünkről oly sokan mások is – elkerült szülőfalujából. Kohóipari technikumba vették fel Miskolcon. Ez az iskola olyan speciális szakmai végzettséghez juttatta, amelyet az országban csak nagyon kevés helyen lehet folytatni. Így végzettsége a megélhetés kemény szigorával Miskolchoz láncolta. Azóta is a megyeszékhelyen él családjával, de nagyvárosi otthonából rendszeresen hazalátogat szeretett szülőhelyére.

1963-ban -15 éves korában jelent meg első verse a Szabad Föld hetilapban.

1968 óta közlik rendszeresen verseit, elbeszéléseit, meséit a különböző irodalmi és politikai lapok.

Idáig három önálló verseskötetét vehettük kézbe. Prózai írásai, amelyek szintén kiadásra érdemesek még kiadóra várnak.

Első önálló verseskötete 1978-ban jelent meg Arcok holdudvara címmel, ezt 1980-ban a Se füle se farka című gyermekverseket tartalmazó könyve követte, majd 1987-ben a Vakfolt című kötete.

Versei derűsek, nemes emberi érzésektől áthatottak, nem „mesterkélték”, könnyen érthetők; rólunk és hozzánk szólnak.

Szeretettel ír szülőfalujáról, a mi szép vidékünkéről. Bensőséges érzéssel vall az itt élő emberek életéről, munkájáról; örömeiről, gondjairól is. A családhoz való ragaszkodás lelket nemesítő szép érzése is hozzátartozik versei alaphangjához, de a szerelem makulátlan tiszta érzéséről is gyönyörű verseket olvashatunk köteteiben.

Sokoldalú író. A publicisztika különböző műfajait is műveli (glossza, krocki, tárca, humoreszk). Ezek az írások a legkülönbözőbb lapokban jelennek meg: Élet és Irodalom, Ludas Matyi, Új Magyarország, Észak-Magyarország, Holnap, Heti Hírhozó, stb.

Erős kötődése a szülőföldjéhez tetten érhető nemcsak verseiben, hanem egyéb írásaiban, sőt hétköznapi tevékenységében is. Szívesen jön rendezvényekre. Sokrétű elfoglaltsága mellett is évekig vállalta az olvasótáboros gyerekekkel való foglalkozást.

Legújabb versei azonban már sokkal sötétebbek, bonyolultabbak mint a korábbiak, bizonyára a nagyvárosi betonkaptár lakójának zaklatott hangú híradásai, a nyomasztó életérzések lenyomatai azok.

Az itt olvasható versek viszont derűsek, tündöklően tiszták; még a szomorú hangulatú versekből sem hiányzik a derű, a remény és a szeretet melegsége.

Reméljük a következőkben sem fordít háttal semmilyen értelemben sem a sok szép élményt, melegséget nyújtó, felnevelő szülőföldnek. Nem fordul el az érthető, emberi léptékű költészettől és további szép versekben szól majd a nyelvünket beszélő kortárs- és jövődöbéli olvasókhöz – mindig a miénk marad.

Edelény, 1992. július

Slezsák Imre

Üzenet

Kavics és fű a talpam alatt,
agyamon, mint meleg kövön a gyík,
sütkérezik az elpilledt öröm.
Nézem e megbékélt világot,
a kökénybokron fönnakadt szellő
szelíd igyekezetét, az árnyéket vető
meredek sziklacsúcsot. Mint darabokra
tépett selyemkendő foszlányai
libbennek tova a lepkék, integetnek nekem
egy láthatatlan kéz szándéka szerint.
Magam vagyok, egyedül ünnepelek,
egyedül cipelem ezt a gyönyörű terhet.
Messze, a völgyből harangszót hallani:
valami ősi mélabútól vemhes üzenetet.
Íme, gondolom, nem bújhatok el,
hát mégsem csupán gyöngye ökörnál
erejével kötődöm hozzátok,
számon kérhető tőlem bármikor ez a nap is:
a fényben delelő hegyi rétek, vízvájta
szurdokok, sziklagyepek, rejtelmes
mélységből előbuzogó vizek.

Tavaszi

Sok kicsi fecske zszibong, cszivorászszik a ház ereszalján,
blúzát bontja a rügy, füttyög a sárgarigó;
zöldül a rét, fű zsenge agancsán pillog a harmat,
barkát bolyhoz a fűz, ázott szél pityereg.
Seppeg a kiskacsa, ballag a vízre le sárga bekecsben;
málinkó danolász, kis pihe teste zihál.
Újra kisarjad a fény, tavasz éled a tél fagya múltán,
arcra mosoly kerekül, s örvend mind, aki él.

Rakja a fészket

Rakja a fészket
Vígán a fecske
Hol tavaly is volt:
Pince-ereszre

Kútra igyekvő
Barna menyecske
Két szeme huncut
Szája cseresznye

Vízzel a kancsót
Már telemerte -
Lába nyomában
Kullog az este

Ficánkolva jön

Kinyújtózkodik az erdő,
 hogy csontja is ropog,
s a hajnali levegőből
 kortyint egy jó nagyot

Rügyek cicijén babrálnek
 a napfény ujjai
Már dugja csöpp szarvát a fű,
 s ahogy nő, hallani

Kibújt a fehér hóvirág:
 a tavasz tejfoga
Egy őszapóka kiáltja:
 " Már nem lesz tél soha !"

S hihetni ezt. A barkaág
 farkát csóválja, mint
az eb; megkaptuk a Napot,
 ez ősi aszpirint

Már gyógyulunk, már ébredünk,-
 és ficánkolva jön,
bordáink palánkját rúgja
 a kiscsikó-öröm

Madarak

Hallga csak

valahol

valahol

kert alatt

fák alól

madarak

dala szól

A rigó

meg a csíz

füttyöget

egy kicsit

füttyöget

napestig

a csöndet

befestik

Turbékol

a galamb

gerle búg

bús a hang

Fecske: csip

csip-csivit

éhesek

a kicsik

Pálcika-

lábbon áll

kis veréb

ríddogál

cinége

cincogat

lenyelt egy

bogarat

kitágul

a torka

boldogan

dalol ma

Pittyeg

a kis pinty

hallgatni

nem illik

Meg sose

öregszem

trilláz az

ökörszem

Hát ne is

öregbedj

mondja a

vörösbegy

Vadvirágok

Kora tavasztól késő őszig,
erdőn, mezőn és réteken
virág nyit, halni készülődik,
s darázs zöng, méztől részegen

Hóolvadástól hóhullásig
százszínű vadvirág terem:
mérges az egyik, míg a másik
méhkastély, lepke-bálterem

Tőzeges láp, folyó holtága,
nyirkos erdő, zord sziklaszirt,
kőfal vagy mező a hazája,
évszakok sorsát mondja mind

A tavasz, a nyár, az ősz szalad,
avarba rejtezik a nyom -
Sövényre kúszik az iszalag,
bókol a kockásliliom

Kökörccsin, lizinka, peremizs,
ibolya, imola, bangó -
A gólyahír jó hír neked is
bábbból szabadult pillangó

Lónyelvű csodabogyó, pintyő,
dákoska, henyé boroszlán,
zergevirág: aranyat hintő,
s bürök: mérges virágoroszlán

Árvalányhaj, ebszőlő csucsor,
gyöngyike, kakasmandikó,
királyné gyertyája, gólyaorr;
s genyőte: Sztüx partján lakó

Egyhajúvirág, pacsirtafű,
kosbor, fehér szellőrózsa,
báránypirosító, nagyfülű
útilapu, madársóska

virít és halni készülődik,
s táncol a szélben részegen,
kora tavasztól késő őszig,
erdőn, mezőn és réteken...

Vadkacsák

Sás között és nád között,
békalencsés vizen
vadkacsa csibék
úsznak nesztelen

Anyjuk vezeti őket
az útvesztőkön át,
eleven jelként
mutatva magát

Víz alá buknak olykor,
élelmet keresve -
A fűzek alatt
fürdik az este

Tenyérfényi levelekkel
szétterül a sulyom,
Holdat köszönt a
vízililiom

Fészükre a vadkacsák
békésen totyognak
Susogja a víz:
halat ad holnap

Hattyú

Büszkén, már-már gőgösen
úszik csöndesen,
mint szélcsendben egy lassú
vitorlás, a Malom-tó vizén a hattyú

Szép karcsú, királyi nyak,
hószín tollazat -
Fejét magasra vetve
mártózik a víz-csiklandozó szelekbe

Talán Észak illata
hívja, a haza
jéghideg, nagy vizei,
zúgó fenyvesek, nyírfák üzennek neki

Vár-e szárnyzuhogásra,
érkező társra,
várja-e ott a tavon,
hogyan a magasban felkiáltson egy rokon,

vagy önmagába zárta
örök magánya,
s ösztöneiben a múlt,
mint régi könyv, olvashatatlan fátyol ?

Társtalanul, csöndesen
úszik a vizen;
hószín toll, királyi nyak -
Koldusként, lehulló kenyérdarabra csap

Balatoni reggel

Fénnyel megrakott szekerekkel
az éjszakából jön a reggel
A tavon könnyű pára leng
Játékos szél borzolja hajam,
majd meglebbentve szárnyait
- hová, ki tudja ? - elsuhan
Mint lagúnák vize, kék a csend

Túlhan álmos templomtorony
köszönti harangszóval a Napot,
s falánk sirályok; nézem őket,
e szálkás hangú orvhalászokat,
s a csipkeként remegő habot,
ahogy a víz a partnak csókot ad
feledvén a lenti, hínáros mezőket

A nádasban bűvő éjszakát
most űzik el a vadkacsák,
amint kiúsznak a zsombékok közül
Kormos kis fecskék villámlanak
Moccanatlan, vézna lábakon áll a stég
Hűvös hajnalok, parázsló esték
remetéje: horgász nézi a tavat,
mely mint kifogott hal vergődik
medrében időtlen időkig

Lillafüred

A szikláról vízesés szakálla csüng,
alatta riadt kis patak
szalad a völgynek, kövekbe botolva
A fák közt áttűz a Nap

Még érintetlen a nyár,
a pletykázó levelek zöldje ép
A rigó, mint olvadt aranyat
csurrantja el az énekét

Hűvös az erdő, akár a pince,
csöndje aranyló, tiszta mint a bor
Indulnék, de egy percig még maraszt,
utánam nyúlva, a vadrózsabokor

A fiú

Ül a fűzfa göcsörtös ágán
Tovairamlík vele a patakpart;
tenger hívogatja. A kerteken túl
a mezők búzasírása

Egy pillanat alatt eltelik a nap
Fölteszi ókuláréját az este,
nézi a fiút és csodálkozik
Nevét rigókkal rikoltatja el

Már tejjillata van a hívásnak
Kései darázs: zümmög a lámpafény
Szilvalevelek simogatják az arcát,
talpa alatt a fű verítékezik

Derű

Hanyatt fekszem az udvarunk
jószagú gyepén, s álmodom -
Bordáim mögött szívem zúg,
zakatol, akár a malom

Órli az időt szüntelen,
lisztjéből készül kenyérem;
a ropogós héju öröm
enyém, hát mohón megszegem

Most és örökké itt leszek,
kerül majd mindig oltalom -
Békésen kérődzik a nyár,
fényt csurrant el az udvaron

Arcomba lehel, s én hagyom,
hogy szememben megfürödjön
Hangya csiklandoz, fejemnek
kispárnát kínál az öklöm

Bódva-part

Béka ung a nád közt -
Halovány Hold
terít a vizekre
könnyű fátyolt

Gyík alszik a fűben:
csöpp királylány,
harmat szikrázik a
koronáján

A Ménes-patak

Rekettyék közt fut a Ménes,
kőbe botlik, nagyot csobban
Melege van már a Napnak:
megmártózik a habokban

Kertek alatt úgy sötétlik
mintha gyötrő gondja volna,
pedig könnyű fecskeszárny és
fürgé pisztráng csiklandozza

Valahonnét a hegyekből
érkezik az öreg este,
megfürödne, de röstelli,
hogy izzadt ingét levesse

Feljön a Hold, vízbe perdül,
úgy csillog mint arany érme;
egy öreg fűz kap utána,
de szellőcske üt kezére

Seb

Fölszisszen picit
a fecskeszárny-sebezte víz,
holott még föl se nyílt,
már behegedt
tükrén
a körömrajzolatú seb

Vízpart

Susog a nád,
loccsan a víz
Üres csónak
ringatózik

Egy zsombékon
ül az éjfél:
csöndet őriz
csillagfénynél

Nyári kép

Jegenyeárnyék
hasal a tóra:
az időt jelzi
nagy mutatója

Hatalmas kígyó:
tekereg az út,
ballag begyesen
tarlóról a lúd

Az estét hozza
vállán egy ember -
Parttalan a csönd,
akár a tenger

Zivatar

Duzzadt tőgyű felhők
csordába verődnek,
villám-szarvaikkal
bőszen ölelődznek

Megcsördíti rojtos
ostorát a záport
Tajtékos hab szakad
hegyek tomporáról

Egyszál klottgatyában
hasaltam a réten -
"No, ilyen nagyot se
fürödtem már régen !"

Három sóhaj

Békésen kérődzik a hegy,
tomporán bögőlyraj: falu
Fölötte könnyű pára leng,-
idők lelke, ősi mélabú

. . .

Akár egy könnycsepp, gördül
hegyek mögé a Nap
A vízen fecskeszárnyal ejt
sebet az alkonyat

. . .

Mintha csak álmában kondulna,
úgy szólal meg este a harang,
s mint pitypang pihéje száll, lebeg
az alélt falu fölött a hang

Mint a fáradt barmok

Alkony készülődik,
bíbor naplemente -
A fákon suhog már
a sötétség selyme

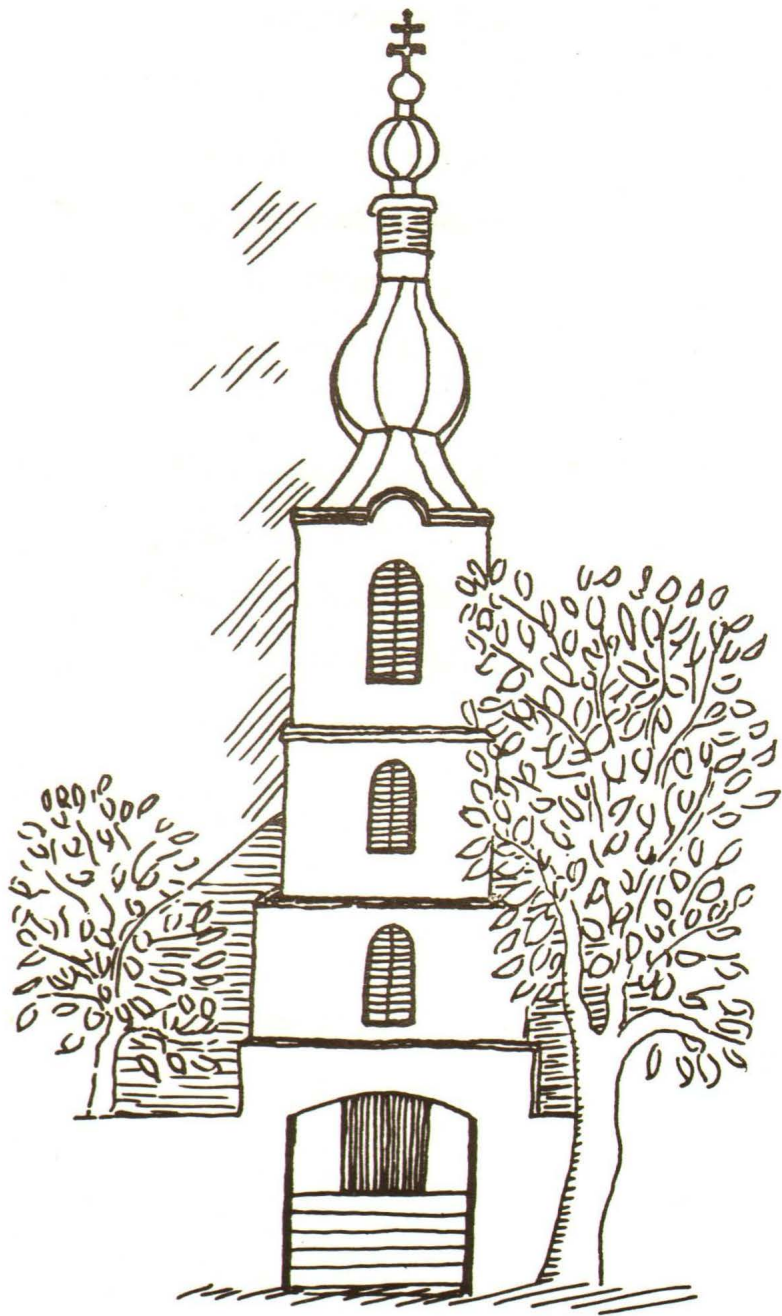
Felhők tornyosulnak
óriás kehelyben
Álmos kis virágok
szempillája rebben

Vállukról a hegyek
ledobják a terhet,
s mint a fáradt barmok
csöndesen legelnek

Templom

A dombon templom áll
Fölmeredő tornya
árbócrúd, az ég
csattogó vitorla

Mozdulatlan hajó:
száz éve ittrekedt,
sötét gyomrában őrzi
a megholt lelkeket

Hegyeken túl

Tavirózsán ül a vén Hold
Ez a nap csak buborék volt
A habokból kel az álom
Harmat reszket a virágon

Hova mennél, hova futnál
Ha feledni sose tudnál
Hegyeken túl idegen táj
Ami bánt az nekem is fáj

Lázasan

Alkony ül az ormokon,
Köd-szakállú bérceken -
Lázban égő homlokom
Illesd hús kezeddél

Mint öröm a gondokon,
Hold süt át a lombokon
Ó, lidérces éjjelen
Fogd kezem, ne menj el

Fényből képet sző szemem,
Csillag tükre ablakom
Elsuhan egy árny, vakon -
Messze még a reggel

Csönd szuszog és szél oson
Messzi, büszke bérceken -
Átizzadt a vánkosom:
Illess hús kezeddél !

Öröktől fogva

A völgy kicsorbult kelyhére hajol
a vérző alkonyat,
felhörpinti a hangokat:
kolompszót, lépések nesztét

Nagy fűben gázol a fiú,
hol testvér tövis és virág;
övé öröktől fogva
ez a kakukkfű-illatú világ

Árnyékát a parti fűz
mint átizzadt ruhát, ledobja -
Kéményfüst száll: a valóság lehel
párát a fényes csillagokra

Este

Este van. A gyöpöt
meglepi a harmat
Golyvás nyakú torony
föl, az ürbe hallgat

Az ereszalján már
csöndesek a fészkek:
a fáradt fecskékben
aluszik az ének

Előbújik a Hold,
mint a gida szarva,
egy bárányfelhőnek
bőrét kilyukasztva

Csillag tüze gyúl

Kéklő hegyeken
ül a Hold,
nagy a csönd
Csillag halovány
tüze gyúl
odafönt

Sziklán, köveken
csobogó
piciny ér,
tenger hívogat:
te talán
odaérsz

Hallom levelek
zizegő
neszeit
Árnyék fedi el
a világ
sebeit

Párnád a szívem,
betakar
tenyerem
Sorsom a tiéd,
te szeged
kenyerem

Árkádia

Álmodhatsz: itt éjjel
mezítláb jár a csönd,
és szíved fölragyog
mint kagylóban a gyöngy

Hajnal előtt

Az éj sötét várkapuján
a Hold óriás ezüstkak
Fönn, fönn a toronyban talán
már fészülködik a virradat

Nyárvég

Feljön az esteli csillag
Göndöri nyáj hazaballag
Hüppöget méla kolompja
Hold süt az árva toronyra

Földrezuhannak az árnyak
Roppan a csontja a nyárnak
A hegyek híg ködöt isznak
Kérődznek és elalusznak

Hajnalodik

Liliom-papucsban
álldogál a hajnal
Berzenkedő lomb közt
szél játszik a gallyal

Bíborszín napkorong
görnyesztí a bérce
Eltűnnek a lápról
a kócos lidércek

Rigó füttyent hosszan,
a kert beleborzong
Tökvirág kürtjében
aransárga csönd bong

Terelik a csordát
hegyi legelőre
Vérhólyagot ostor
üt a levegőre

Hancúrozó fényben
fölszárad a harmat
Lágy fű cirógatja
mezítelen talpad

Kis versek

Délután

Ásító pinceajtó:
fogatlan, sötét szájúreg -
Borostás nyári délután
támaszkodik a semminek

Nyári éj

A fácán füzesbe
búvik éjszaka
Száll a búzaföldek,
s a Hold illata

Mint a kettétört...

Mint a kettétört gyűrű,
oly vékony a Hold ma
Száll a nyírfa sóhaja
föl, a csillagokba

Fűfák

Lábukat mosó nénikék
a csontos parti fűzek
Szappanuk a Hold: utána kapnak,
összetépvén csipkékét a habnak

Domb

Árvalányhaj lobog a szélben
Ritkás hajú, ősz fej a domb;
arcán vízmosások ráncai,
s anyajegyként, a lábnyomom

Ökörnyál

Ökörnyálat ereszt az ősz,
ott lebeg a tömzsi bokrokon;
Aztán vére is kibuggyan:
piroslik a csipke és a som

Pusztá csillagokon

Az őszi kertben rég-holt
rózsa illata leng
Pusztá csillagokon, mint
cseppkő, épül a csend

Versek, ezüstben

Ajándék

Ha utadból hazatérsz majd,
rigófütyből vetek ágyat
Két kezemmel teliholdból
készítem a koronádat

Nyírfa

Fehér nyírfa táncol
Fátyla holdsugárból
Gyöngyös verítékcsepp:
Harmat hull az ágról

Tengerpart

Tüzeket gyújt már az alkony,
elhever lustán a parton
Szép és tiszta a tenger,
mint álmában az ember

Alkonyi zápor

Távolban rőt tüzek égnek
Kormos az arca az égnek
Kortyol a völgy poharából
Kék lovakon jön a zápor

Öregek

Elhal a völgyben az ének
Magukba lesnek a vének
Kévébe kötve az évek
Nagy terhet cipel a lélek

Zörgő nádasokban

Fönn a Nap mereng még
Árnyat vet az emlék
Ha félek majd, elrejtőzni
Szívedben szeretnék

Gyöngé hangszálak
Bámulnak utánad
El ne tépd a bokrok között
Lengő ökörnyalat

A remény tilosban
Amit féltek, sok van
Az ősz árva lelke bolyong
Zörgő nádasokban

Hold borzong

Rőt lombú erdőszél
Tört ággal zörgő szél

Lúdbőrző tó tükrén
Hold borzong, csillagfény

Templom néz dombon túl
Tornyából hang csordul

Minden tűz ellobban
Bújj hozzám álmomban

Két gyerek

Szőke fej, barna fej,
vadvirág között -
Messzi, nagy hegyekből
hűvös este jött

A Vacsoracsillag
fénye megremeg -
Hazafelé ballag
némán két gyerek

Szívük szinte csöng, hogy
válluk összeér -
Örömük szegetlen,
mint a friss kenyér

Őrség

Elvadult tüskés bozót -
Kigyulladnak a csipkebogyók,
fényüknél hátukat a ködnek
támasztva őrködnek
végtelen őszi éjszakák
marcona strázsái, a fák

Őrségváltás

Őrséget vált a nyár és az ősz
A fecskék útlevelén pecsét
A völgy roppant serpenyője gőzölög:
puhul benne a napok húsa még

Mint üres pince, kong a táj,
rajta varjú a lakat -
Nyelvedről sárba hullajtod
az obulusként őrzött szavakat

Homállyal telő hordó az ég,
s mint kivert dugó, elgurul a Nap
Az elmúlás borától részegülsz,
s leszel egyre bizonytalanabb

Fák

Kiles a ráncos arcú ősz
a ködvár ablakán
Ijedten ejti levelét
a földre a platán

. . .

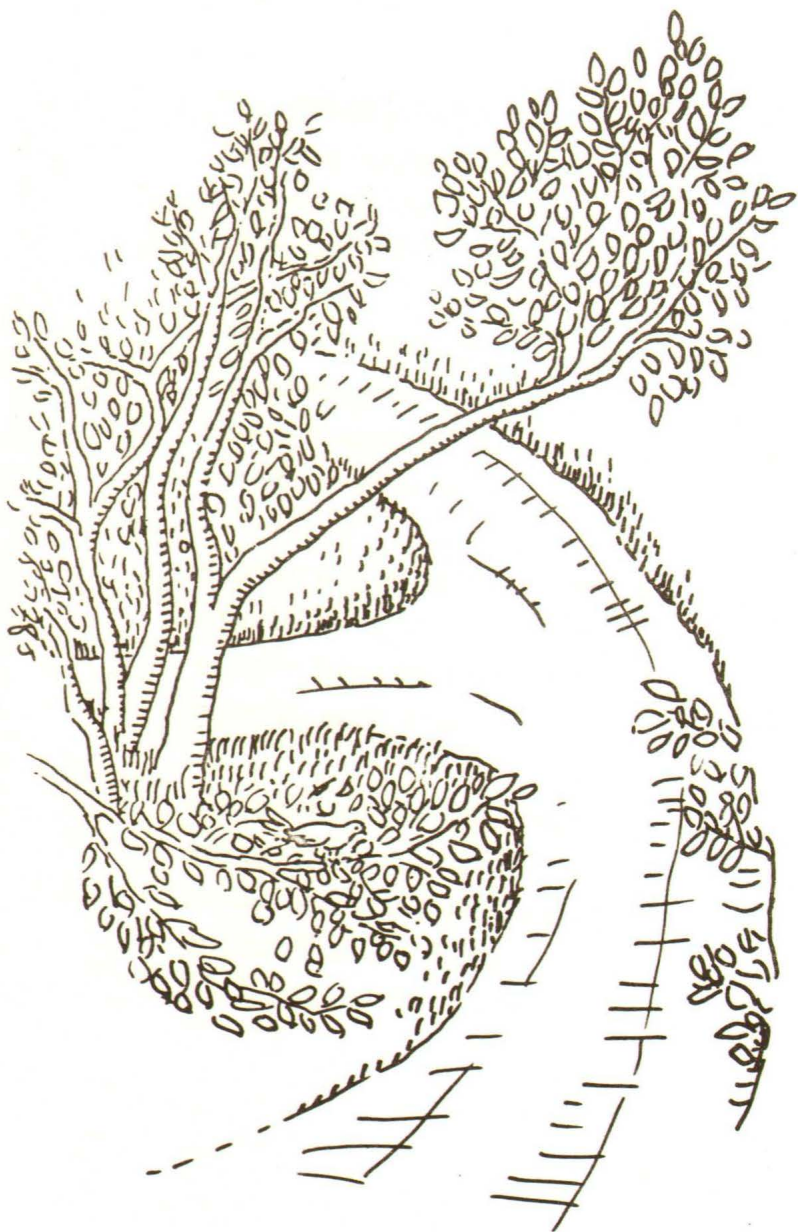
Hatalmas terebélyű
vén tölgy alatt,
svájcisapkában hever
ezernyi makk

. . .

Kivilágítják az estét
piros csipkebogyók
Csönd van. A bokrok elrejtik
nyelvük alá a szót

. . .

Akáclevél zörren a szélben,
már oda ez a nyár is
Himbálja piros lampionját
búsan a hólyagkláris

Vásott kölyök

Ökörnyálon lebeg a világ,
maszatos kisgyerek az ősz:
az ökörnyál végét markolja,
s füttyent, a széllel kergetőz

Majd fölgyújtja villanyégőit:
a csipkebogyót, a somot,
hiszen bekormozódott a Nap,
hirtelen bealkonyodott

Makkot potyogtat, vadgesztenyét,
s nevet, ha fejemen kopog;
nyakam hiába tekergetem,
mire fölnézek, nincsen ott

Már messze, a nádast zörgeti
az ősz, e vásott kiskölyök;
most a hegyekben pipára gyújt,
orrlikából köd füstölög

Egyre halkabb

Vándormadarak hült helye
a fakó, szeptemberi ég
Lángol a madárberkenye,
kínálja tűzpiros színét

A dombon az ősz kolompja
szól, és egyre halkabb
Fényt zizzent a Nap, megalmaz
a kérődző alkonyatnak

Őszi ritmusok

Viszik a nyarat a szekerek
sárban nyikorognak a kerekek
Őszi szél foszló levelek
vásznából csak a te köpenyed
köd-ülte domb
kolompszó busong
ősz szél szi szél sz szél
zöngj dongó zöngicsélj
a völgy nyitva elmehetsz
rigótlan ág a holdsugár
ó elmehetsz mehetsz ó az lehetsz
ami nagyon szeretnél s nem lehetsz
sárban alma ágon ingó semmi már
leked súlyát esdi messzi fénysugár
Hold ha úszik Hold ha úszik ég csobog
köd tornyában fakó tűznél hallgatnak a pásztorok
kalapjukra subájukra éj sötétje rácsorog

Mitológia

Bacchussal ülén
a szőlőbokrok alatt,
mosolyt lehel rám
minden pillanat

Szagos fűbe könyököl,
s a sípját fújja Pán,
míg a szőlőhegyre rogy
a vérző délután

Őszi éjszakák

Őszi éjszakákon, mikor
holdillatú a csend

s hideg csillagok
szeplőzik be a végtelent,

az alvó világ, akár
a tokjába csukott hegedű.

Harmatot izzad a bogár
piciny lába alatt a fű.

Nem jön senki

Zúg az erdő, szél cibálja
Holt levél hull dús avarra
Sas kering, az ég királya
Fenn a kéket fölkarvarva

Holt levél hull dús avarra
Cserjében zörög a dúvad
Fönn a kéket fölkarvarva
Hangos vadludak vonulnak

Cserjében zörög a dúvad
A kökényt a dér belepte
Hangos vadludak vonulnak
Messzeségbe beleveszve

A kökényt a dér belepte
Nem hallik már sehol ének
Messzeségbe beleveszve
Homály lepi a vidéket

Nem hallik már sehol ének
Szél az ágat megzörrenti
Homály lepi a vidéket
Az ösvényen nem jön senki...

Kukoricafosztás

Ó régmúlt, hűvös őszi esték -
Az úton nyikorgó szekerek,
kukoricával megrakodva;
s én gyerek vagyok még, kisgyerek

Fönn ülök a szekér tetején,
s a köves út zötyköl, ráz nagyon,
míg a szemerkélő homályban
a Hold suhogását hallgatom

Fáradtan ballag a két tehén,
eltűnődnek, mint én is olykor,
de hallgatag apám kezében
tétlenül csüng a vézna ostor

Vecseryére harangoznak épp
mikor befordulunk a kapun
Pitvarba hordjuk a tengerit,
anyámtól meleg vacsorát kapunk

Átjönnek a szomszédok, komák
Vígán foly a mese, a beszéd,
de nemcsak a száját: mindenki
járatja biz' fürgén a kezét

Gyűlik a csuhé, abba fekszem,
bajúszt is ragasztok, jókorát,
fölbosszantván véle - bajsza van -
unokanővérem sógorát

Viaszként cseppen az idő,
el-elbóbiskol az éjszaka,
ellobban az utolsó szó is
lassan, s ki-ki elindul haza

Ahonnét a hó

Vonul a vadlúd-sereg
- Lúdbórkzik az őszi ég -
Hangjuk távolról remeg,
s elnyeli a messzeség

Mint megannyi kis hajó,
lassan ringanak tova,
ahonnét majd a hó
halk nessel érkezik haza

Ökörnyálból köt az ősz
mellényt a sombokornak
Csókkal illeti a fűz
hideg ajkát a Holdnak

Téli erdő

Hóka, havas erdön
szél rúgtat a lejtőn,
bundás bokor csak úgy táncol,
zúzmara szól csengőn

Fejsze fákat gallyaz,
fű porhótól hamvas,
puska elől, farkas elől
azon fut a szarvas

Csend üli a bércet,
ősz haja pihézget
Dombháton a lebukó Nap
mint hatalmas vércsepp

Hó hull

Ordas tél sompolyog,
zúzmarás az orra
Kémleli az eget
zsákmányt szimatolva

S mint mikor a róka
liba tollát tépi:
a világot hulló
hóval bepihézi

December

December,

a legöregebb ember:

bajusza dér, szakálla dér,

hóbekecsben csak üldögél

Már nappal este van,

a csöndnek teste van,

nyomában ezüst patkónyomok

az égen a csillagok

A Ménes-patak télen

Befagyott a Ménes:
hosszú ezüstszalag
Felvégből alvégbe
mozdulatlan szalad

A falu derekán
övként díszeleg most,
rajta a hidacskák
dérezüstös csattok

Mint a disznócsülök
a jó kocsonyába,
befagyott a vízbe
a fűzfák bokája

Nem jön már a Nap sem
úszni a patakra,
no hiszen ha jönne,
menten odafagyna

A jégen naphosszat
lurkók korcsolyáznak:
párát virágzik a
lelkük, mégse fáznak

Disznóölés

Még meg se virradt, már keltünk
Felhajtottunk egy kupicát
megolajozni a rozsdás,
csikorgó agyat és gíját

"Te a farkát, te a fülét !"
osztotta ki a parancsot
apám, s nyitotta az ólat;
csak úgy kopogtak a bakancsok

a jégen, ahogy birkóztunk
a megvadult jószággal, mert
bizony nem adta meg magát
egykönnyen: jóidőbe telt,

amíg elnyúlt lábunk előtt
"Ötújjnyi szalonnája van"
- kóstálta Jani bátyám - "Ha
nem, legyek disznó én magam !"

Aztán fellobbant a szalma
sárga lángja, szállt a pernye,
míg a buzgólkodó hajnal
a csillagokat leseperte

Tél, tél, zord idő

Hó, hó
hópehely,
olyan fehér
mint a tej

Olyan könnyű
mint a lepke,
mintha pille
szárnya lenne

Szarvas nyomát
ellepi -
Kopó, farkas
nem leli

Éjszakánként
fagy rikolt
Mint a sarló,
peng a Hold

Friss, fehér
a kökény inge,
rajta gomb:
pityergő cinke

Piros a Nap,
ő is fázik,
bár minden kémény
pipázik

Tél, tél,
zord idő
Fázunk, dehát
üsse kő !

Betlehem

tulipán-tarajad
hóban a virradat
hajnalló hangodat kakasom
hallasd csak hallassad

jégen a gunarak
gágognak a ludak
tojóim totyognak
hersentik a havat

Jézuska talpait
kisborjú nyaldossa
angyal ül jászolán
töppedő almon csönd

szakajtó csillagom
szétpereg gyöngyözik
szűz havú dombokon
királyok baktatnak

- Jó napot ! - Gáspár szól
Napkeletnek bölcse
ujjasán kaparász
félszegen pislogva

elpirul Mária
Jézusa bepisilt
gömbölyű magzatját
szorítja keblére

Menyhért majd Boldizsár
tömjénnel arannyal -
markukból szívükből
dűtik ki dűtik ki

Újévi köszöntő

Itt van már az új esztendő
Legyen teli padlás, bendő
Hízzék malac, pulyka, lúd
Hosszú kolbászt, kurta bűt !

A kamrában száz zsák búza
Láb a csizmát el ne nyúzza !
Teli legyen a fazék
Jusson nekem maradék !

Falu

A nyakát nyújtogató templom,
mint birkáira a juhász,
a völgyben csöndesen kérődző
maroknyi falura vigyáz

Lassan folydogál tova az út,
ikrás, nyári portól fehér,
s mintha dolga volna, hirtelen
kanyarral más irányba tér

A távolban autó zümmög:
zizzenő levélen bogár -
Befűtvén a roppant kemencét,
földre dobja ingét a nyár

A csöndbe most harangszó merül;
a szél a hársra rálehel:
remeg a lomb, már menekülne
izgatott leveleivel

Ajtó csapódik, kocsi zörren,
helyét az élet megleli -
Egy kisfiú arcán barázdát
húznak lecsurgó könnyei

Szülőfalum

Závoz, Szád-hegy, Poklan-alja -
Vadvirág bú az avarba
A kakukk szava időtlen
Zörög a Göncöl fölöttem

Ménes-patak, kacskaringós
De tiszta a víz, amit hoz
Csónakáztam rajta bőszen
A dagasztó tekenőben

Pallója és hídja számos
Bár Szögliget nem nagy város
Nem is város, csak kis falu
Utcáin por, meg lúdtalu

Lúdtalu, por, s tehenlepény -
Erre is telik: nem szegény
Jöttment falu vón' ez kérem
Emlékben adta ki bérem

Itt voltam én libapásztor
És vízfordó, aratáskor
Őriztem a tehenünket
Ha hétköznapi volt, ha ünnep

Rákásztam, pisztrángot fogtam
Fészket lesni fára kúsztam
Iskola ? Volt az is sajna
Nem tudtam kifogni rajta

Beteg cipőmet a tisztelt
Nagy tudású Andris suszter
Gyógyította árral, szeggel
Viseltem, míg újra nem telt

Hol van már a delet hozó
Péter bá', a harangozó ?
Berekedt a torony, néma
Szomorúan sóhajt néha

Jancsi, a vak harmonikás
Sírlakó lett mint annyi más
De az énekét még hallom
Esténként a patakparton

Mesemondó Samu bátyám
Hortyog egy nagy csillag árnyán
Majd fölébred, majd mesél még
Fönn mi bolondságok érték

Púpos Pesta árnyalak lett
Bárány legel sírja mellett
Fűszálként jön a világra
Hogy akárki meg ne lássa

Závoz, Szád-hegy, Poklan-alja
Szívem őket meg ne csalja
Időtlen a kakukk szava
Bárhová már, én csak haza

Kisértetfalu

- ki tudja, hány és hol ? ki tudja mind ?-

Weöres Sándor

Sehol egy teremtet lélek. Sehol egy
köhintés, káromkodás. Mint kiszáradt
csigahéj, hever a falu. Dühödten fújtató
macska hátaként púposodik a domb:

ez a mozdulat nem ígér már semmit -
Unatkozó szél bolyong a házak között,
letép egy-egy elkorhadt palánkot, tenyérszíni
vakolatot. Viszi, ami útjába kerül.

Nem a szenvedély tombolása ez, csupán
a céltalan erő űzi játékait. A lassú
foiyású idő medrében a tétlenség iszapja gyűl:
eltüntet minden lábnyomot, esendő jelet.

Kiszáradt lószar körül verebek
zsinatolnak. Ahány hang, annyi akarat,
szándékok összegubancolódtott fonala.
Ők, az ostoba verebek unatkoznak itt:

ha akarnák, széttéphetnék a testemet,
hajszálaimmal bélelhetnék másoktól
orzott fészüket, - mert mit keres
köztük egy idegen, komor jelenlétével

mért avatkozik sorsukba ? Valahol kutya
nyüszít. Ha van hang, mely hátborzongató,
hát ez az: fájdalom, düh, reménytelenség
sűrű szövedéke. Egy életre kárhozott lény

méltatlankodása. A templom ösvényét
fölverte a gaz, nem jár itt senki,
az apátiába süllyedt Isten nem fogad
többé ügyfelet. Mint elkárhozott lelkek

zörögnek, az aláhulló akáclevelek...

Szádvár

Az egykor tar, ma erdős hegyorom
fejébúbján Árpád-kori rom:
Szádvár szélbemártott romjai,
az elvadult bozótra leomlani

készülő, hétszáz év súlya alatt
megroggyant, napszíttá falak
a múlt bolyongó, nyughatatlan
kisérteteivel a sötét zugokban

Lent a völgyben golyvás nyakú torony
oltalmában a falu: Szögliget,
fehér falú házak, piros tetők

Kun arcú paraszt ballag a kanyargós úton,
dacosan földre súnyt tekintet
vádolja a célját nem lelő időt.

Miért

Mindegyre látom: lenyakazva
hevernek a rózsák
Ami titok volt, sejtelem,
lett könyörtelen valóság

Mint mikor kő hull a vízbe,
nagyot csobbant a lelkem
Éreztem, tudtam: valami
szörnyű dologra leltem

Fejemet párnába fúrva
egyre csak faggattam magam:
mért kell sorsommal traktálnom őt,
ki akkor sincsen, ha van

Mért lesz a rózsából hamu,
és por a csillagból, miért ?
Mért kell halállal lakolni
egyetlen életért ?

Szárnyaim nőnének

Egyszer ha elmennék
Vissza sose jönnék
Nagy búzamezőben
Nyár-éj csöndje volnék

Forrás vize volnék
Tisztán fölbuzognék
Szikla tenyerében
Hűvösen csillognék

Mint a cinegének
Szárnyaim nőnének
Bejárnám útjait
A végtelen égnek

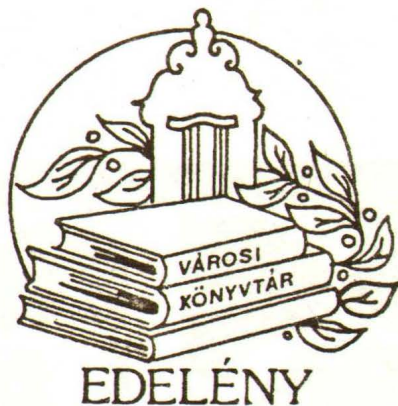
Ha egyszer elmennék
Mindig visszavágynék
Sehol a világon
Nyugtot nem találnék

TARTALOM

Előszó	3
Üzenet	5
Tavaszi	6
Rakja a fészket	7
Ficánkolva jön	8
Madarak	9
Vadvirágok	10
Vadkacsák	12
Hattyú	13
Balatoni reggel	14
Lillafüred	15
A fiú	16
Derű	17
Bódva-part	18
A Ménes-patak	19
Seb	20
Vízpart	21
Nyári kép	22
Zivatar	23
Három sóhaj	24
Mint a fáradt barmok	25
Templom	26
Hegyeken túl	27
Lázasan	28
Öröktől fogva	29
Este	30
Csillag tüze gyúl	31
Árkádia	32
Hajnal előtt	33

Nyárvég	34
Hajnalodik	35
Kis versek	36
Versek,ezüstben	38
Zörgő nádasokban	39
Hold borzong	40
Két gyerek	41
Őrség	42
Őrségváltás	43
Fák	44
Vásott kölyök	45
Egyre halkabb	46
Őszi ritmusok	47
Mitológia	48
Őszi éjszakák	49
Nem jön senki	50
Kukoricafosztás	51
Ahonnét a hó	52
Téli erdő	53
Hó hull	54
December	55
A Ménes-patak télen	56
Disznóölés	57
Tél, tél, zord idő	58
Betlehem	59
Újévi köszöntő	60
Falu	61
Szülőfalum	62
Kisértetfalu	64
Szádvár	66
Miért	67
Szárnyaim nőnének	68
Tartalom	69

HU ISSN 0238-1842

ISBN 963 04 2355 3

Felelős Kiadó: Slezsák Imre igazgató

Műszaki szerkesztő: Slezsák Zsolt

Készült az edényi Városi Könyvtár sokszorosító üzemében

1000 példányban, 1992-ben, A/5 méretben.

Engedélyszám: 31/1992.

Ára: 85 Ft.

Tematikus kis gyűjtemény ez a könyvecske: az elmúlt évek során keletkezett úgynevezett tájverseimet szedtem csokorba és nyújtom át a kedves olvasónak szeretettel. Egy másik kor, egy boldogabb kor, a gyerekkor lenyomatai ezek; a készítés e versek megírására abból az időből való, amikor még szinte ünfelelt szimbiózisban éltem környezetemmel, a szülőtájjal, a zöld levegőjű hegyekkel, a mederfenéket is felvillantó pisztrángos patakokkal a Bódva-völgyében, valahol a Cserehát szelíd lankái és a barbár szépségű Északborzodi Karsztvidék mészkőlapockájú hegyei között.

Talán azért is adtam fejem e könyv megjelenetésére, mert ma már nem írok ilyen verseket. Kiveszett belőlem a romantika, az a naív hit, ami szükséges az ilyen ártatlan versek kidalolásához? Kétségtelen, megváltoztam. Fanyarabb lettem, sötétebb mondatokat írok. Talán jön még idő ...

József Csaba